

Здравко РАНКОВИЋ

ФОТОГРАФ АМАТЕР ДАНИЛО ЦИБИЋ

(Прилози за историју фотографије у ваљевском крају)

У годинама између два светска рата радио је у Ваљеву и ваљевском крају, уз професионалне фотографе — занатлије, и приличан број фотографа непрофесионалаца (аматера). Данас, сигурно, није могуће ни приближно утврдити колико их је било; још је мање података о томе како су радили, с којим су се проблемима сусретали и какве су резултате постизали. Знамо засад толико да су се у Ваљеву аматерски бавили фотографијом: Бора Ранисављевић, Бата Аврамовић (њих двојица су радили заједно), Жика Илић, др Бранко Кеслер (снимке је развијао код фотографа Драгослава Марковића који је пред II светски рат имао радњу на месту где је сада пошта), Војкан Борђевић, затим др Миша Пантић, Радомир Раде Јокић... Сачувало се до данас и неколико десетина фотографија које је пред рат снимио студент филозофије Живорад Јовановић (у устанку 1941. познат као Жикица Шпанац). У Љигу је био фотоаматер Сретен Читаковић.

Међу овим заљубљеницима у фотографију је и Данило Цибић (Словенац, рођен 1906. године у Трсту; живи сада као пензионер у Љубљани) који је по завршеној Војно-санитетској школи у Београду био неколико година на служби у Ваљеву. Бавећи се аматерски фотографијом снимао је разне активности чланова Ваљевског спортског боб-клуба, чији је био члан, али такође и низ других мотива који би привукли његову пажњу. При Боб-клубу је 1932. године основао фото-секцију (прву фотографску организацију у Ваљеву), установио је својеврсне фото-новине, слао је своје радове на фотографске изложбе и објављивао их у новинама.

Цибић је за Ваљевце поново „откривен” почетком 1984. године, непуних пола века по одласку из Ваљева, захваљујући настојању Бранка Вићентијевића, новинара листа „Напред”, да пронађе што више података о некад веома популарним боб-такмичењима и о организацији ваљевских такмичара у бобу. У неколико писама Цибић је новинару Вићентијевићу и аутору овог чланка описао свој аматерски фотографски рад у Ваљеву. Стигле су у Ваљево и десетине његових

снимака (негатива и позитива), до тада практично непознатих. Захваљујући томе значајно је обогаћена фотографска документација о предратном Ваљеву и његовој околини а такође и грађа за историју фотографског стваралаштва (нарочито оног аматерског) у ваљевском крају.

Доносимо у прилогу, уз сећања Данила Цибића, четири пописа сачуваних снимака (сачинио их је њихов аутор) и део фотографија које је он снимио и сачувао.

СЕЋАЊЕ ДАНИЛА ЦИБИЋА

Фото-секција Ваљевског спортског боб-клуба основана је 1932. године, онда када сам се ја учланио у овај Клуб. Дотле је Клуб имао боб, смучарску и планинарску секцију.

Од 1929. године па до уписа у Боб-клуб у Ваљеву фотографски сам се усавршавао у практичном и теоријском знању и тада био још анониман. Тек као члан Клуба озбиљно сам се посветио фотографији.

Све што сам хтео да урадим у Клубу морао сам да урадим сам. У почетку Клуб није имао своје просторије нити лабораторију. Клуб је уз то и материјално слабо стајао јер сем клубске чланарине није имао других прихода. Потребан фото-материјал и хемикалије набављао сам својим новцем за све време чланства у Клубу. Тако плитког џепа издржао сам у том ентузијазму до краја.

Наша фото-секција је имала само два члана — Жику Илића и мене. Било би нас можда и више да тај хоби није био скуп. Иначе, већина чланова Боб-клуба били су студенти и чиновници.

Фотографије са појединих клубских излета, које су излагане у витрини на корзоу, побуђивале су интересовање младих шетача.

Године 1933. „Фото-ревија“ из Загреба је постала службено гласило наше секције. О томе је у броју 9 из септембра 1933. забележено: „Управни одбор Ваљевског Спортског „Боб“ Клуба на предлог вође Фото-секције г. Данила И. Цибића рјешио је на својој XXXVIII редовној сједници да се Фото Ревнија прими као службено гласило Фото секције Ваљевског Спортског „Боб“ Клуба“¹⁾.

После четворогодишњег фотоаматерског рада усудио сам се да учествујем на Првој југословенској фото-изложби у Љубљани 1932. године. Излагао сам и у Марибору, на локалној фото-изложби. Неколико фотографија објављено ми је у новинама. У то време није било много изложби.

Одласком, 1936. године, у Ниш на нову дужност, завршио сам своју праву фото-аматерску „каријеру“; ограничио сам се од тада на фотографисање породице и догађаја око ње.

1) У овом броју „Фото-ревије“ објављена је и Цибићева фотографија „Дринац“. — (Примедба аутора чланка).

Жика Илић имао је рефлекс камеру на плоче 6x6 Zeiss Ikon са оптиком Zeiss Tessar 1,9. Камера је била за фотоаматере у то време појам. Са њом се могло снимати са и без статива. Веома је била погодина за снимања у кретању. Он је њу ређе употребљавао. Обично је снимао пејсаже са излетницима и по неки догађај. Развијање, копирање и евентуално увељичавање радио му је професионални фотограф али ја сада не знам који.

Ја сам имао фото-апарат на плоче 9 x 12 cm Donat Zeiss Ikon, са оптиком Zeiss Tessar f 2,8. Могао сам да снимам само са стативом и то му је била слаба страна. Поред овог имао сам и мали апарат на филм 3 x 4 cm (није Лајка). Са њим сам могао да снимам и покрете. Слаба страна му је била у томе што су приликом увељичавања фотографије биле неоштре јер у то време није било добрих апарата за увељичавање као што их данас има. Развијао сам, копирао и увељичавао сам, онако како сам знао и умео, импровизујући. Хтео сам на тај начин да што боље овладам фотографском техником а и да ме све то што мање кошта. Тај „спорт“ у оно време није био тако јефтин; владала је светска економска криза. Могли су да га упражњавају само ентузијастаи.

Фотографским материјалом сам се снабдевао кад Жике Илића који је у очеву продавницу текстила увео и одељење за продају фото-материјала, грамофона и радио-апарата.

У Клубу сам се трудио да члановима приближим фотографију. Настојао сам да фотографски региструјем сваку нашу манифестацију и да те фотографије што пре обелоданим у нашем „сандучету“. Клуб ми је омогућио да набавим витрину (Ваљевци су је звали „сандуче“) величине 60 x 90 cm која је била постављена на главној улици (корзоу) у Ваљеву, на огради преко пута старе поште.

Сачувани негативи и позитиви

ФОТОГРАФИЈЕ УВЕЉИЧАНЕ У МОМ „АТЕЉЕВУ“

Ред. бр.	Формат фотографија	Формат негатива	Назив
П о р т р е т и:			
1.	18 x 24	9 x 12	„Дринац“*
2.	18 x 24	9 x 12	„Доктор“*
3.	18 x 24	филм 3 x 4	„Старост“*
4.	18 x 24	9 x 12	„Анка I“
5.	18 x 24	9 x 12	„Свастика“
6.	18 x 24	9 x 12	„Анка II“
7.	13 x 18	9 x 12	„Стана“

* Фотографије, означене звездом, излагане су у витрини на ваљевском корзоу.

Ред. бр.	Негативни Плоче	Филм	Формат	Назив
				Д е ц а
8.	18 x 24		9 x 12	„Добри пријатељи“*
9.	18 x 24		9 x 12	„После игре“*
10.	18 x 24		9 x 12	„Дечја забава“*
				Ж и в о т и њ е
11.	18 x 24		9 x 12	„Моја куца“*
12.	18 x 24		9 x 12	„Моја маца“*
				П е ј з а ж и
13.	18 x 24		9 x 12	„Панорама Дивчибара зими“*
14.	18 x 24		9 x 12	„Зимска идила“ (Дивчибаре)*
15.	18 x 24		9 x 12	„Залазак сунца“*
16.	18 x 24		9 x 12	„Преља“*
17.	18 x 24		9 x 12	„Пролетни радови“*
				Г р у п н а ф о т о г р а ф и ј а
18.	18 x 24		9 x 12	„Испраћај“*
				Ф о т о г р а ф и ј е с а и з л о ж б е у Љ у б љ а н и
19.	18 x 24		9 x 12	„В јечи“ (У затвору)
20.	18 x 24		9 x 12	„Вредан бак“

**ФОТО-НЕГАТИВИ (ПЛОЧЕ И ФИЛМОВИ) СНИМЉЕНИ У ОКВИРУ РАДА
ФОТО-СЕКЦИЈЕ ВАЉЕВСКОГ БОБ-КЛУБА У ВРЕМЕНУ
ОД 1932. ДО 1936. ГОДИНЕ**

Ред. бр.	Фото-негативни Плоче (ком.)	Филм (ком.)	Формат	Назив
				Б о б
1.	1		9 x 12	„Боб“ (на фотографији је Лазар Лазих, конструктор боба)
2.	1		9 x 12	„Боб са посадом“
3.		3	3 x 4	„Радионица за израду бобова“
				С м у ч а р с т в о
4.	1		9 x 12	„Смучарско такмичење“ (одржано 13. јануара 1935)
5.	1		9 x 12	„Смучарско такмичење у околини Ваљева“ (поред ваљевских учествовали су и београдски смучари)
6.	1		9 x 12	„Испраћај београдских смучара на железничкој станици у Ваљеву“
7.	1		9 x 12	„Чланови Боб-клуба на Црном врху“ (Дивчибаре)

Ред. бр.	Негативи		Формат	Назив
	Плоче	Филм		
				П л а н и н а р с т в о
8.	1		9 x 12	„Чланови управе Боб-клуба премеравају земљиште на Црном врху, додељено за планинарски дом”
9.	1		9 x 12	„Излет у Бранковину”
10.	1		9 x 12	„Излет на Дивчибаре”
11.	1		9 x 12	„Пред кафаном на Дивчибарама”
12.	1		9 x 12	„Околина Ваљева”
13.	1		9 x 12	„На коту” (Дивчибаре)
14.	1		9 x 12	„На Гучеву” (Полагање цвећа на споменик борцима палим у I светском рату)
15.	1		9 x 12	„Бања Ковиљача”
16.	1		9 x 12	„Управа Боб-клуба” (снимљено пред општинском зградом у којој је била клубска канцеларија)
				Р а з н е т е м е
17.	1		9 x 12	„Вертепи из Кличевца” (снимљено на улици у Ваљеву 8. јануара 1932)
18.	1		9 x 12	„Зимска панорама Ваљева” (снимљено 1930. године)
19.	1		6 x 9	„Панорама Ваљева” (југоисточни део, снимљено 1930. године)
20.	1		6 x 9	„Панорама Ваљева” (северо-западни део, снимљено 1930. године)
21.	1		6 x 9	„Ваљевска пивара” (снимљено 1930. године)
22.	1		9 x 12	„Ваљевски скаути на Пећини”, (снимљено 7. маја 1931. године)
23.	1		9 x 12	„Логор ваљевских скаута” (снимљено 7. маја 1931. године)
24.		3	3 x 4	„Рушевине рудника бакра у Ребељу”
25.		5	3 x 4	„Ваљевска пијаца” (снимљено 1934. године)
26.		3	3 x 4	„Ваљево ноћу” (на снимцима су центар Ваљева и „Народна кујна код”)

ФОТО-НЕГАТИВИ (ПЛОЧЕ И ФИЛМ) КОЈЕ САМ НАКНАДНО ПРОНАШАО

Ред. бр.	Негативи		Формат	Назив
	Плоче	Филм		
1.	1		9 x 12	„Вабење песка у Градцу”
2.	1		9 x 12	„Орање њиве”
3.	1		9 x 12	„Вршидба”
4.	1		9 x 12	„Љубостиња код војне болнице”
5.	1		9 x 12	„Нарцис” (штампан на корицама књиге Б. Ломе „Дивчибаре”)

6.	1	9 x 12	„Висибаве са Повлена“
7.	1	9 x 12	„Дивчибаре — Црни врх“
8.	1	9 x 12	„Мечкар на путу за Шабац“
9.	1	9 x 12	„Дивчибаре — залазак сунца“
10.	1	9 x 12	„Сљаче“
11.	1	9 x 12	„Панорама Ваљева“
12.	1	9 x 12	„Селачка породица на Дивчибарама“
13.	3	9 x 12	„Градац — сезона купања“
14.	16	9 x 12	„Планинарство у околини Ваљева“
15.	7	9 x 12	„Околина Ваљева“
16.	10	9 x 12	„Зимска идила“ (Дивчибаре и Колубара код Пећине)
17.	9	9 x 12	„Сеоска идила“ (Да су нам сада те овце где би нам био крај!?)
18.	10	9 x 12	„Планинарски излети“
19.	1	3 x 4	„У шетњи“ (син Љубомира Лацковића)

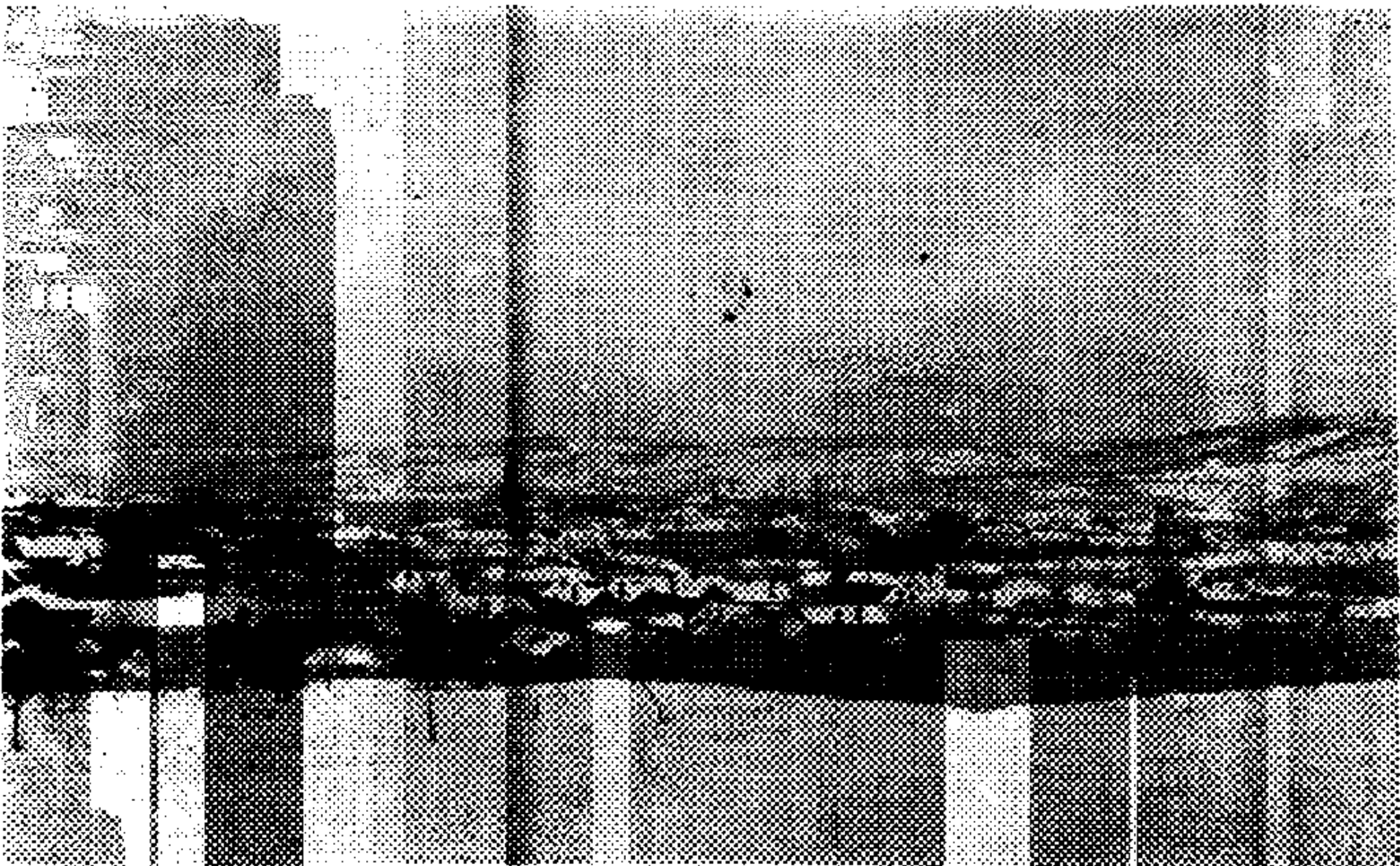
ФОТОГРАФИЈЕ ЧИЈИ СУ НЕГАТИВИ УНИШТЕНИ

Ред. бр.	Комада	Формат	Назив
1.	2	9 x 12	„Шумадинац“ (en face и профил)
2.	2	6 x 9	„Књок у центру Ваљева“ (снимљено у фебруару 1930. г.)
3.	1	9 x 12	„Сеоска хлебна пећ“
4.	1	9 x 12	„Официрски дом у градњи“
5.	1	6 x 7	„Сеоска воденица“
6.	1	9 x 12	„Панорама Дивчибара“ (у десном углу види се кафана)
7.	1	6 x 9	„Здравствени дом у Ваљеву“

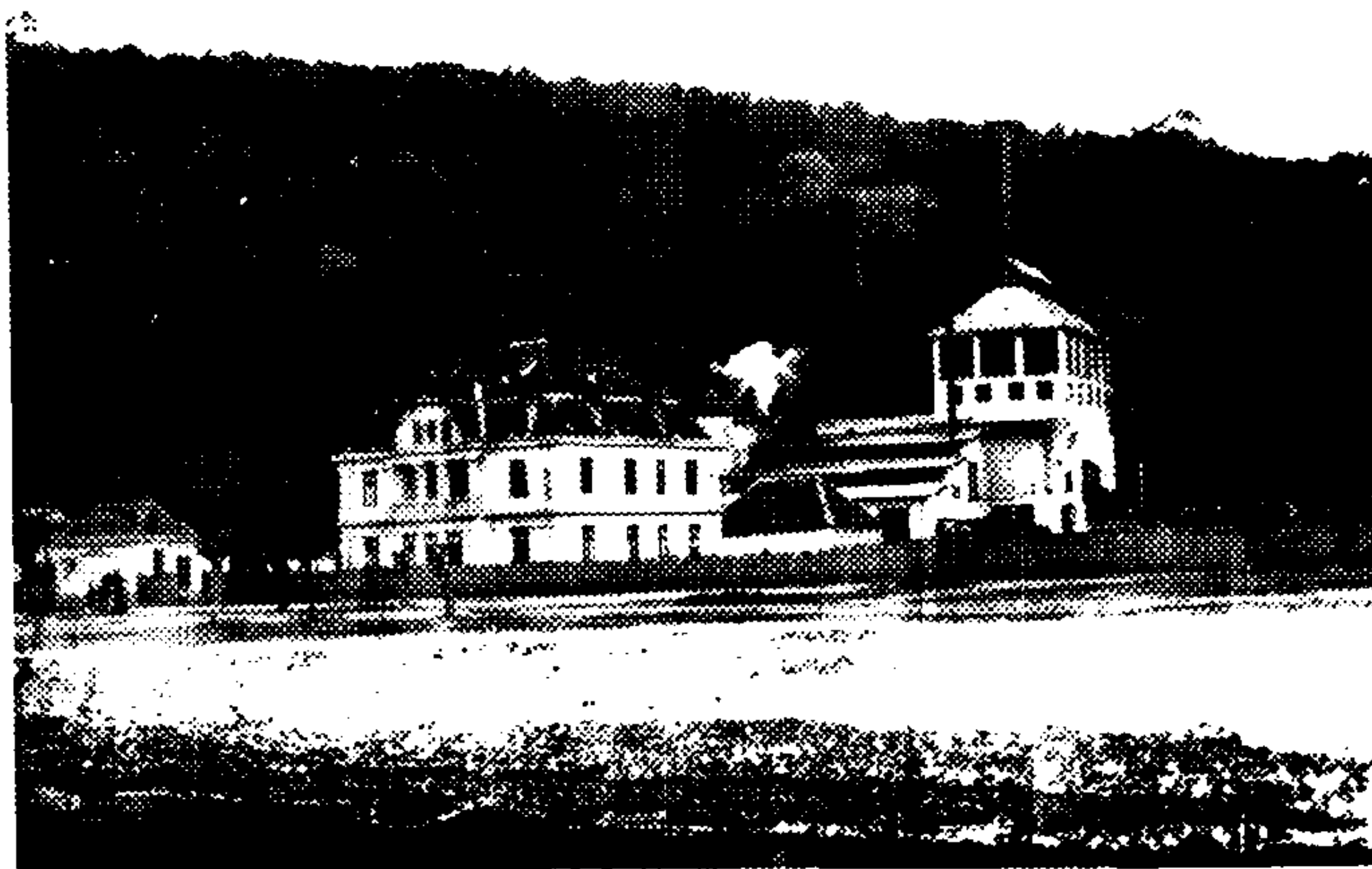
Фотографије Данила Цибића

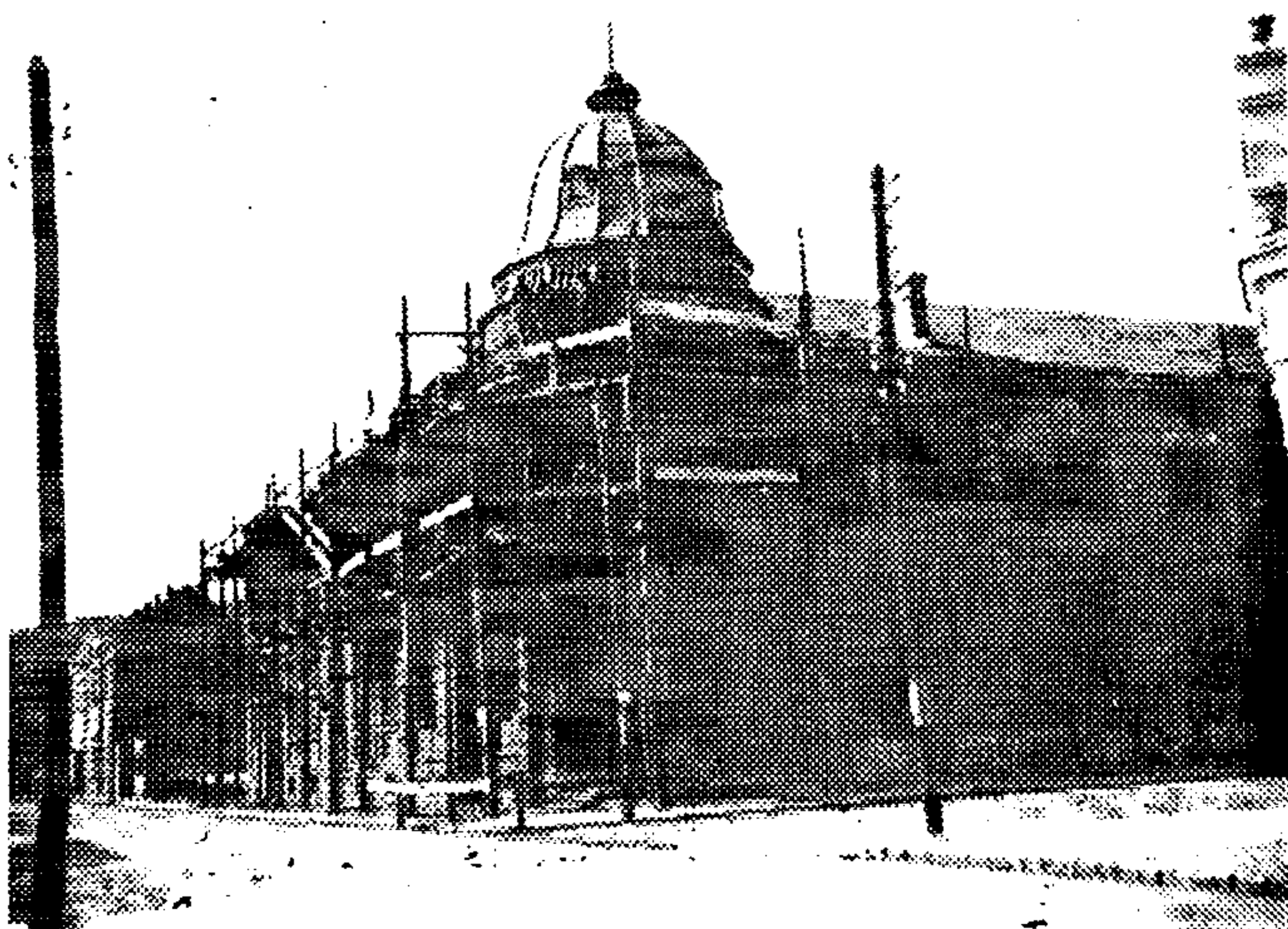
Панорама Ваљева

Зимска панорама Ваљева

Ваљевска пивара

Официрски дом у градњи

Шумадинац

Аутопортрет, снимљен 1935.

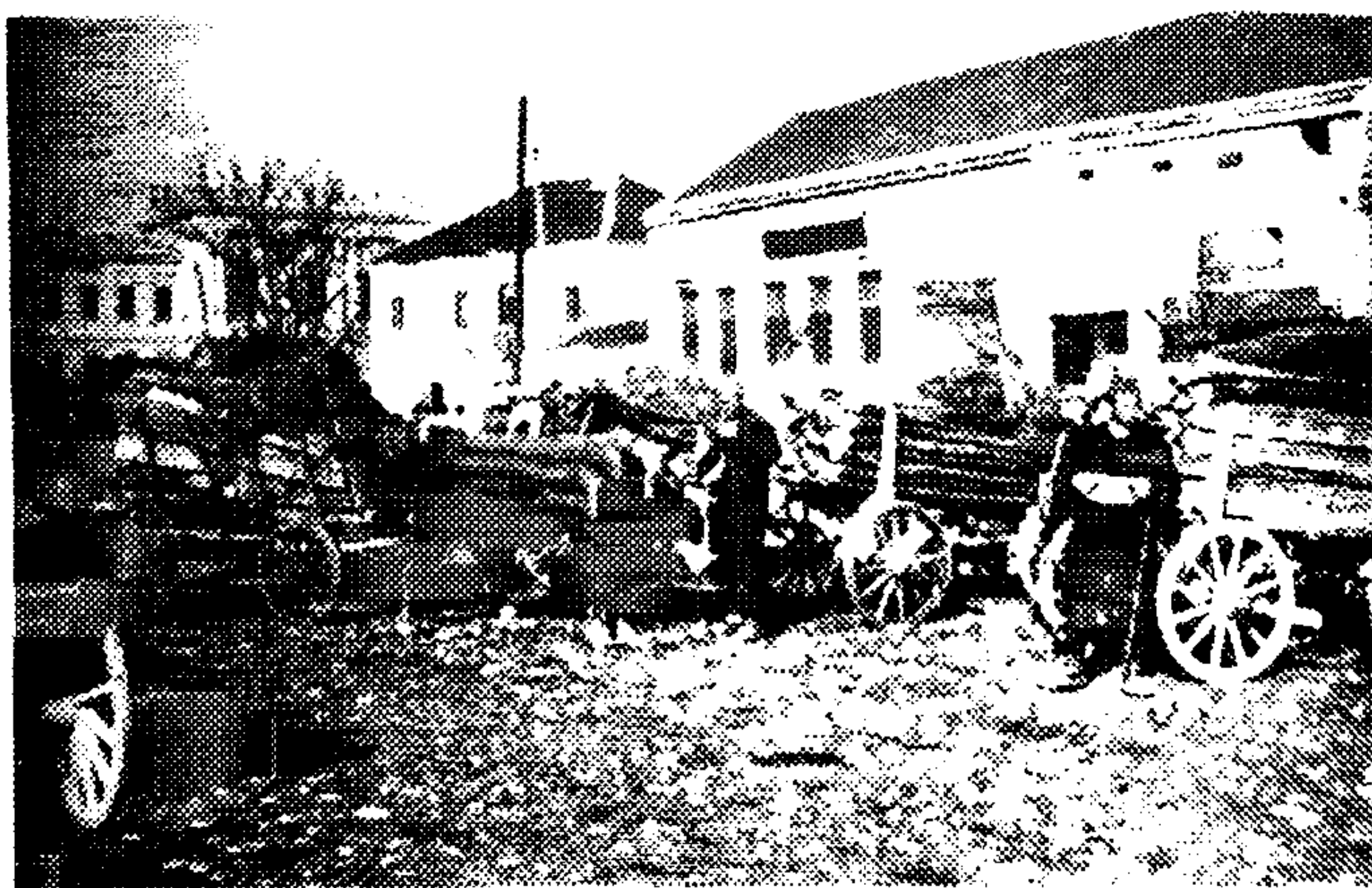
Центар Ваљева

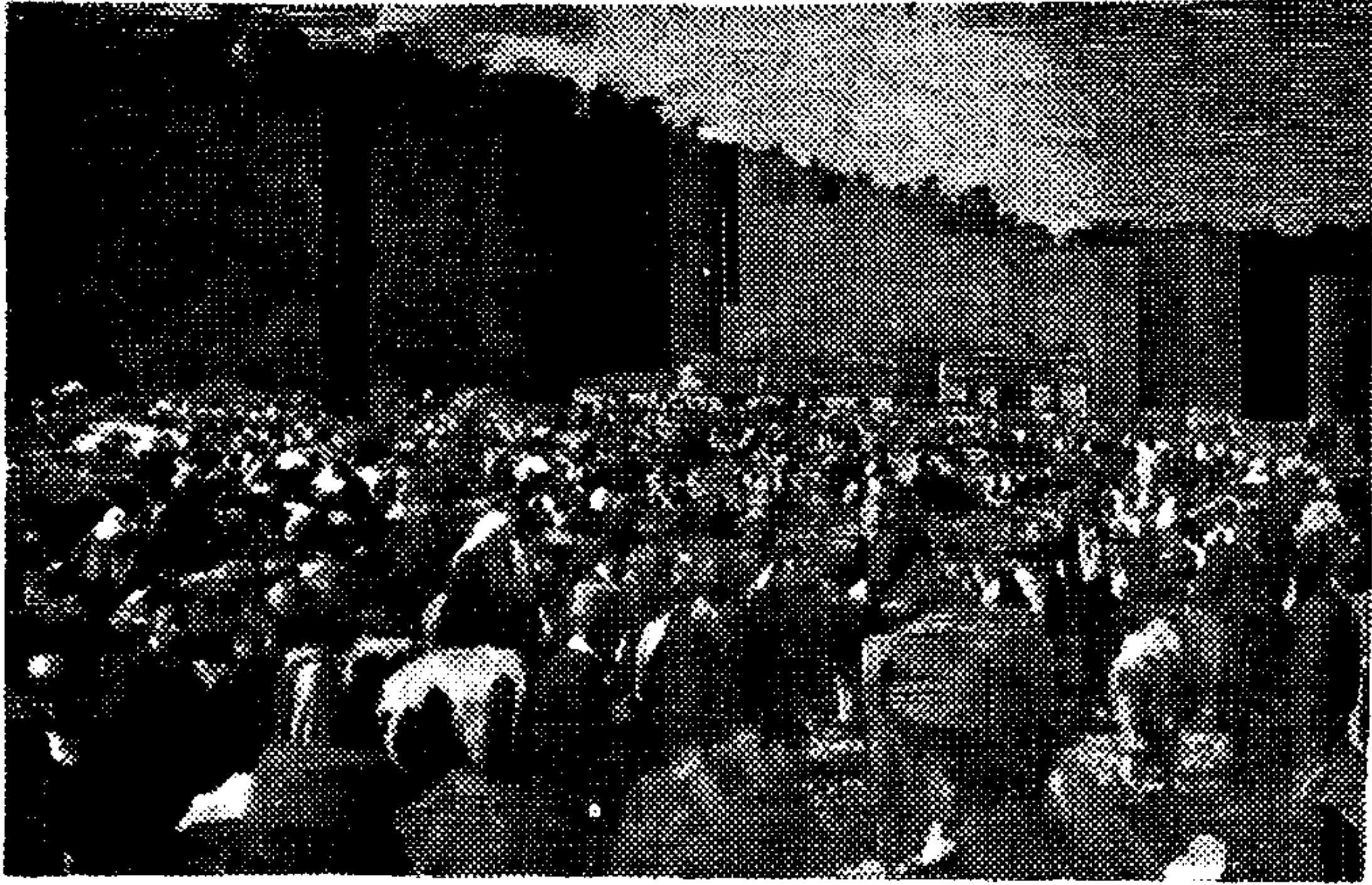
Ваљева соба

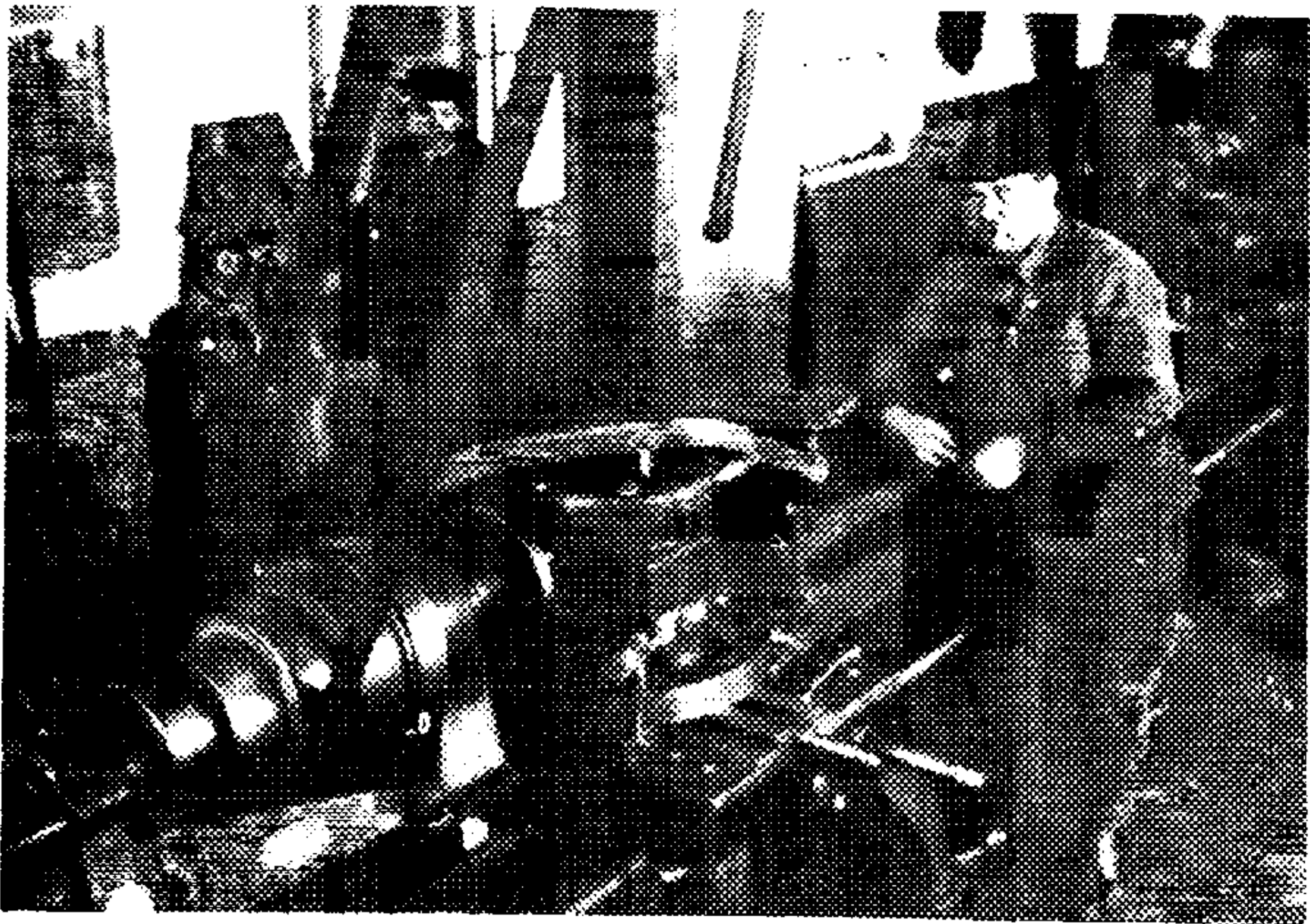
Пијаца у Ваљеву I

Пијаца у Ваљеву II

Вашир у Ваљеву

Машинбраварска радионица Ивана Шампија

Вертепи из Кличевца

„Народна кујна код“

Чланови Ваљевског боб-клуба

Учесници смучарског такмичења

Ваљевски фудбалери

Играчце хазене из Ваљева (тамне мајнице) и
Београда (светле мајнице)

Вађење песка из реке

Купачи на Градцу

Лагор скаута на Пећини

Излетници у Брашковини

Излетници из Ваљева I

Излетници из Ваљева II

Звоник манастира Белије

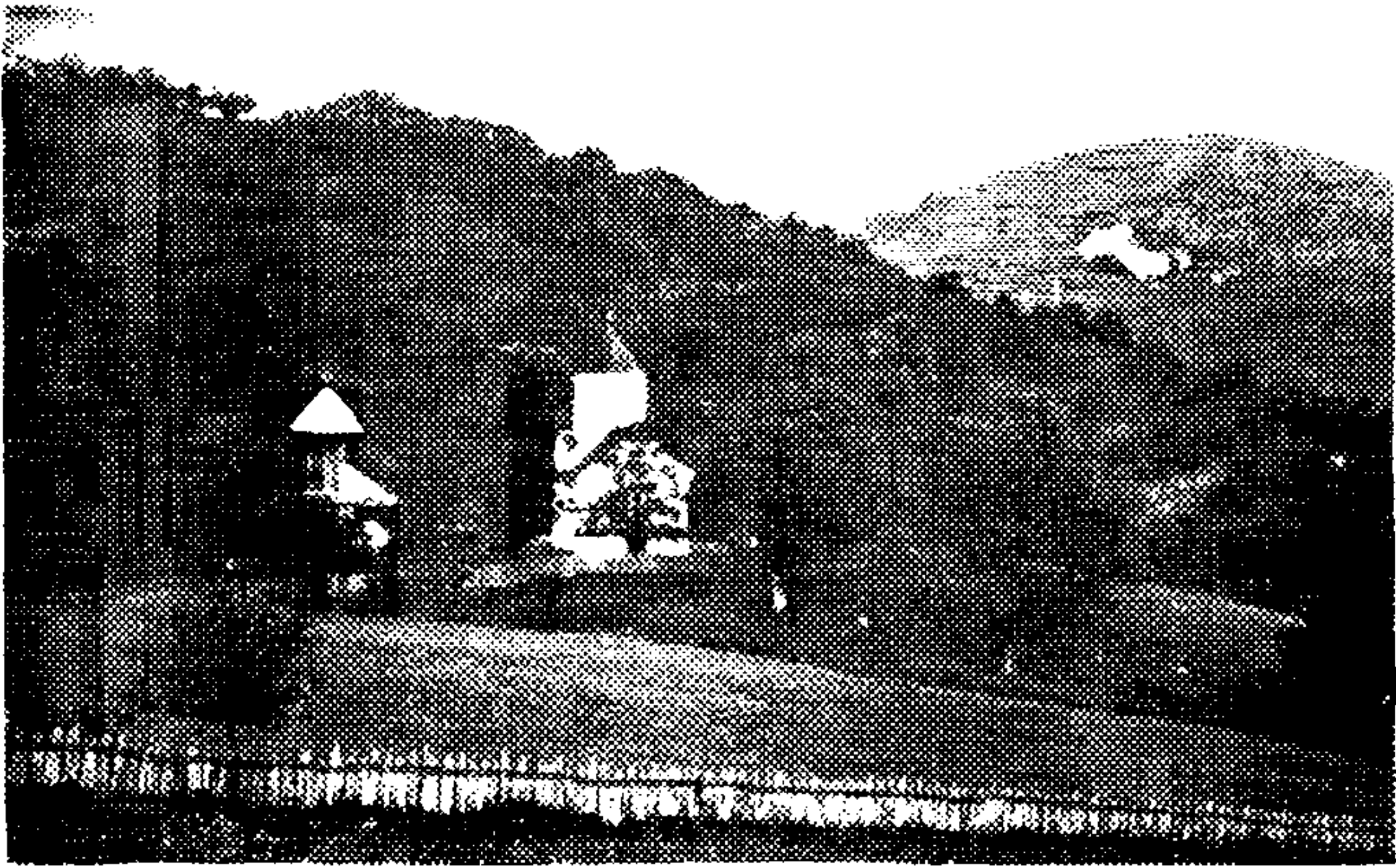
Манастир Пустиња

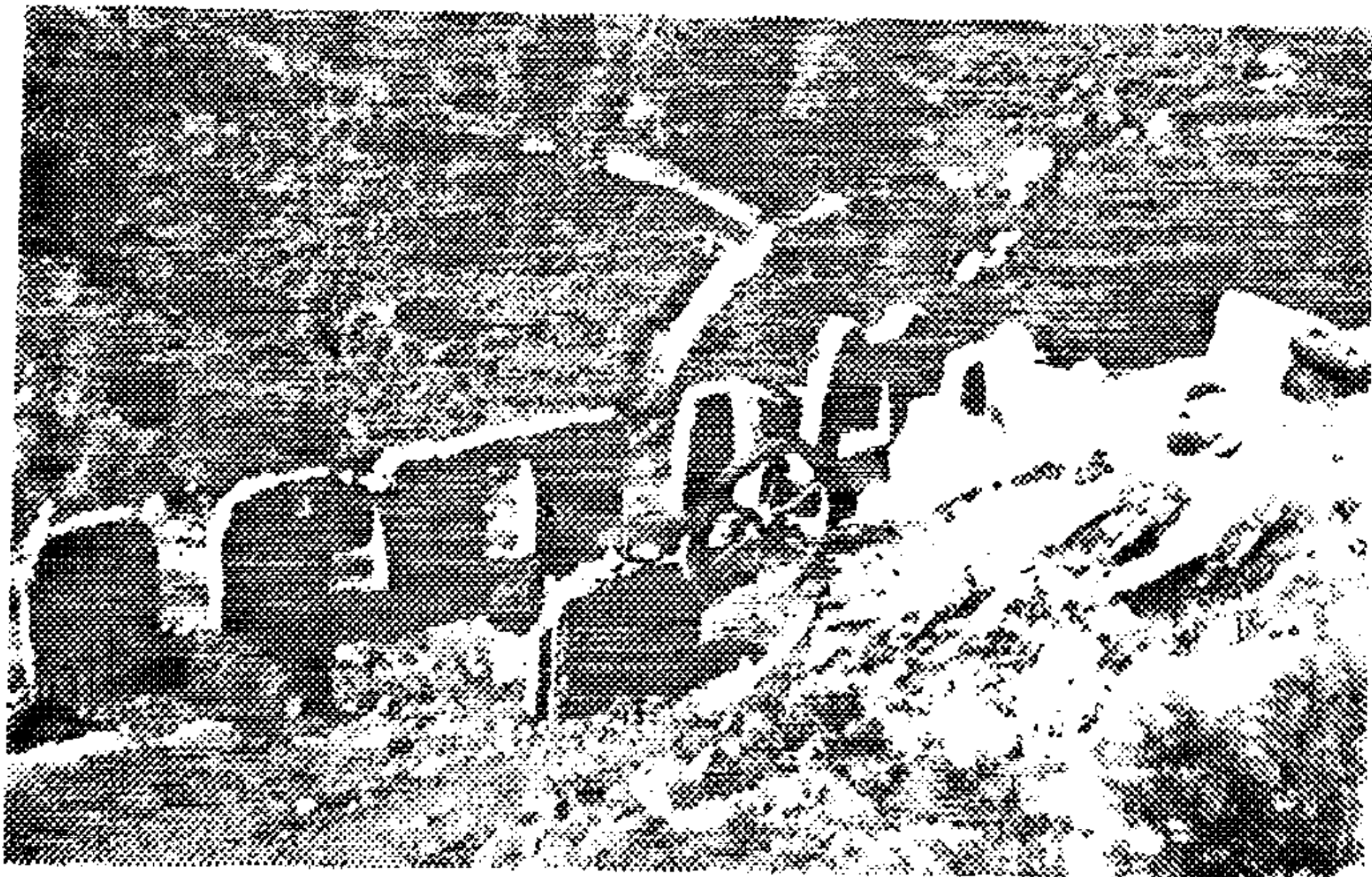
Мечкар

Бачија на Дивчибарама

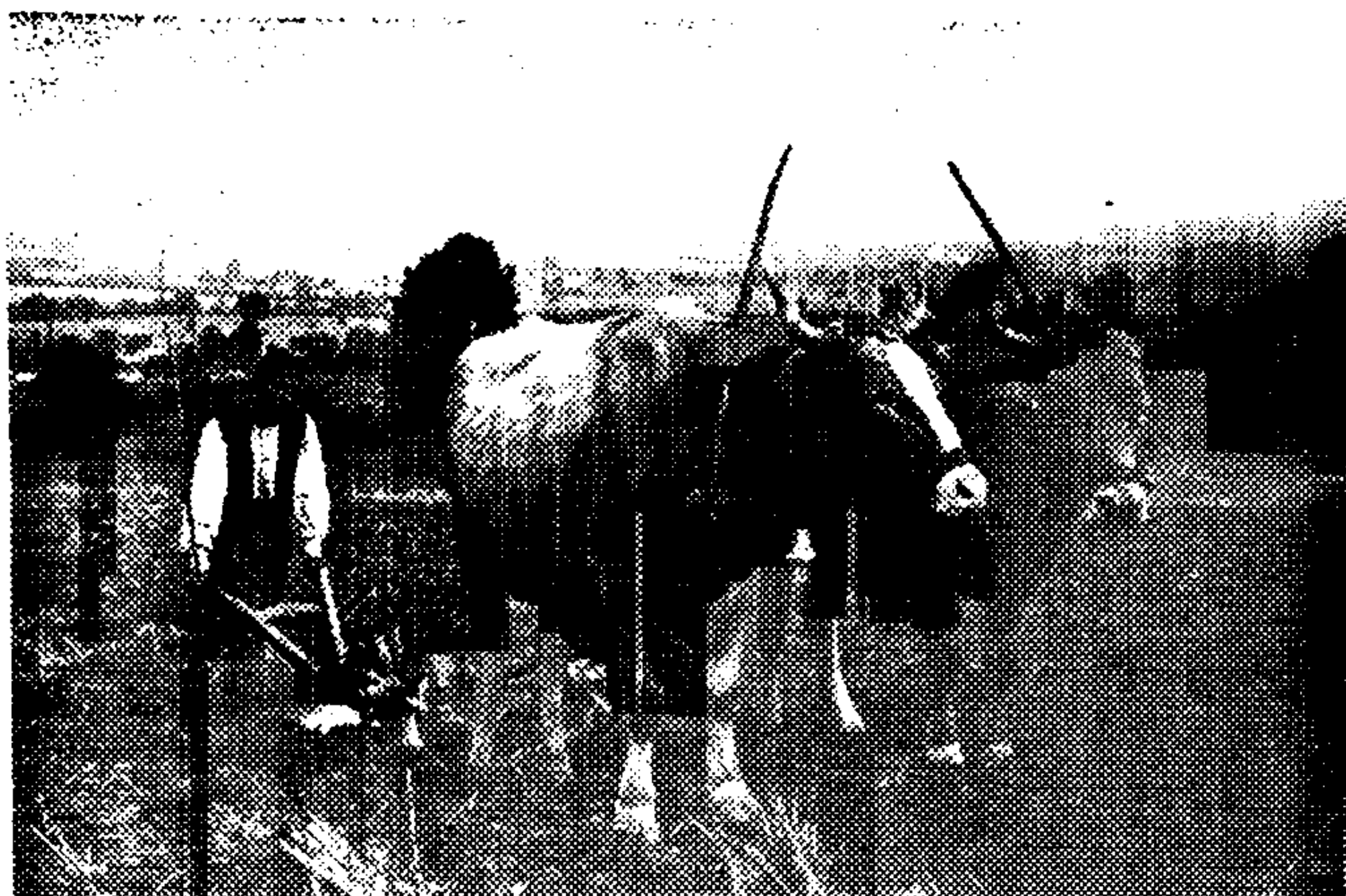
Манастир Белије

Остаци рудника у Ребељу

Прелба

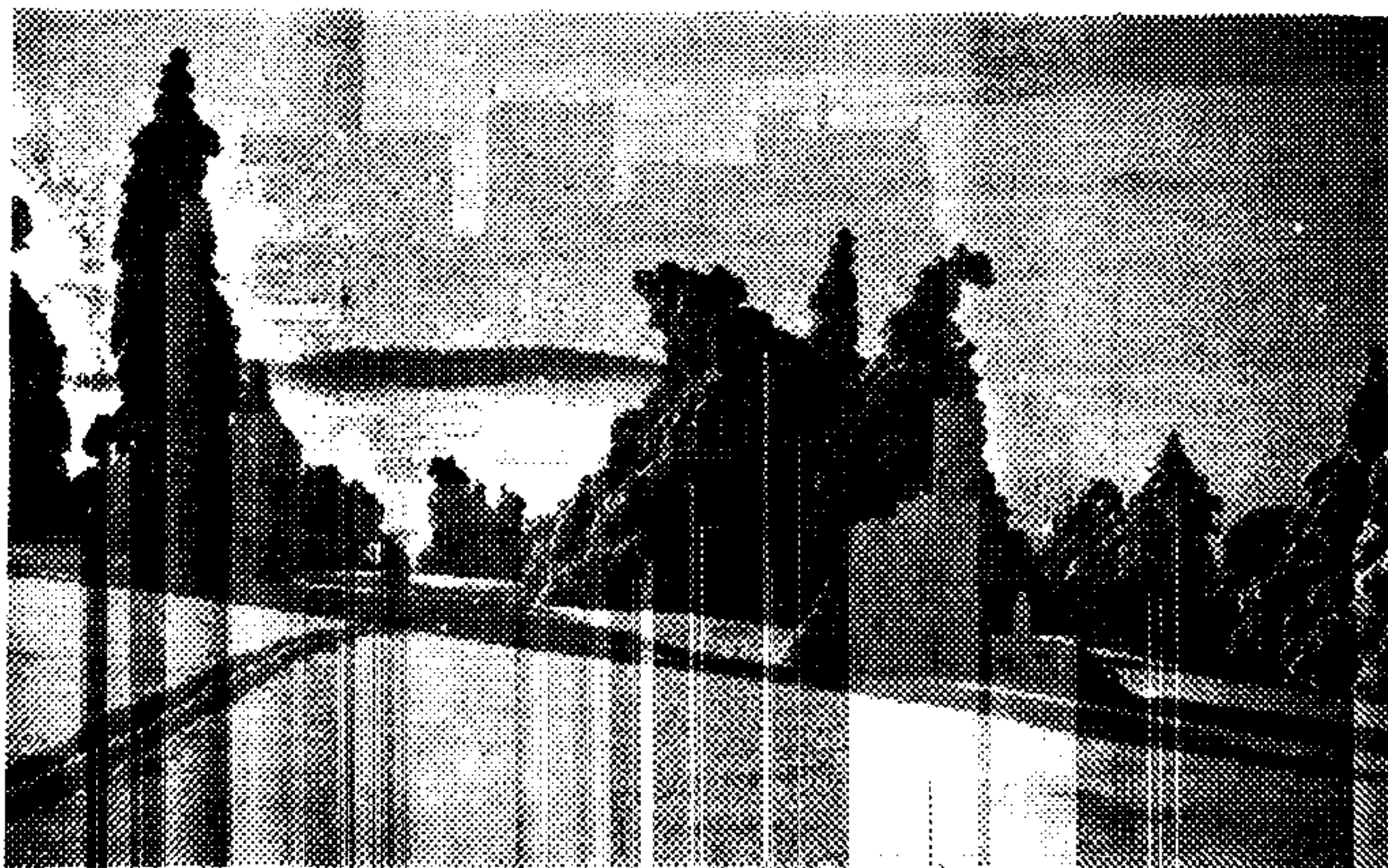
Пролетни радови

„Да су нам данас те овце — где би нам био крај!“

Планшари на Краљевом столу

Дивчибаре